

Autoriteter

Forfatter: Simon Hauge Lindbjerg, 2019

Antal lektioner: 6

Beskrivelse

FKF - mål

Undervisningsforløbet forholder sig til kundskabsområdet Livsfilosofi og etik i 7.-8. klasse og sætter særligt fokus på følgende slutmål fra FKF's læreplan i kristendomskundskab:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber, oplevelser og færdigheder, der sætter dem i stand til:

- at redegøre for, hvad det vil sige at være menneske og at være kristen
- at drøfte grundlæggende tilværelsesspørgsmål i lyset af kristentroen
- at redegøre for centrale bud og værdier i kristen etik i forhold til medmennesket, samfundet og naturen
- at relatere spørgsmål om kristen tro og etik til relevante bibelske tekster og grundtanker
- at lade sig udfordre af kristen tro og etik

Fælles Mål

I forhold til kundskabsområdet livsfilosofi og etik i Fælles Mål sætter undervisningsforløbet særligt fokus på følgende mål:

- eleven har viden om trosvalg i forhold til grundlæggende tilværelsesspørgsmål
- eleven kan reflektere over etiske principper og moralsk praksis i mellem menneskelige relationer
- eleven har viden om etik og moralsk praksis i et mellem menneskeligt perspektiv

Lektionsplanen

Undervisningsforløbet er målrettet undervisning i kristendomskundskab på en kristen friskole. Det er bygget op af 6 lektioner, men der er rig mulighed for at være fleksibel og lade nogle elementer fylde mere og/eller forkorte andre.

Herunder følger en lærervejledning til alle lektioner. Der er udarbejdet slides med stikord, billeder og videoer, som kan bruges i de forskellige lektioner.

Lektion 1:

Introduktion til begrebet og temaet

PowerPoint præsentation: Autoriteter 1

Lektion 2:

Bibelsteder om autoritet

PowerPoint præsentation: Autoriteter 2

Lektion 3:

Forældre som autoritet

PowerPoint præsentation: Autoriteter 3

Lektion 4:

Bibelen som autoritet

PowerPoint præsentation: Autoriteter 4

Lektion 5:

Myndighederne som autoritet

PowerPoint præsentation: Autoriteter 5

Lektion 6:

Opsamling

PowerPoint præsentation: Autoriteter 6

Bilag – Til rette vedkommende

Lektion 1

Introduktion til begrebet og temaet

HVAD ER EN AUTORITET?

Som optakt til emnet skal alle i klassen sætte sig 2-3 min. og lave en kort hurtigskrivningsøvelse, hvor de skriver alt det ned, som de kommer til at tænke på, når de hører ordet: autoritet. Det er vigtigt, at de ikke bliver styret i denne proces, men får mulighed for at komme med deres umiddelbare tanker. Slut af med at samle op fælles i klassen. Lad dem evt. først fortælle, hvad de har skrevet til deres sidemand.

KONKRETE AUTORITETER

Giv eleverne 3 min. til at begynde på en liste over, hvilke autoriteter de kan komme i tanker om i deres eget liv, eller som de har hørt om. Slut opgaven af med at lave en fælles liste for hele klassen med så mange forskellige autoriteter som muligt, så eleverne får en konkret fornemmelse af, hvor de møder det i deres liv og hverdag.

DEFINITION FRA ORDBOGEN

Vis eleverne den definition, man finder, hvis man slår op i en ordbog under autoritet. Definitionen på sliden er hentet fra Gyldendals Store Danske. Den er ret tungt formuleret og rummer en del udfordrende ord, men den har til gengæld også rigtig mange spændende perspektiver. Tal om, hvad der egentlig står. Brug gerne tid på at udfolde begreber som: legitimt, hierarkisk orden, værdighed og hellighed. Det kan give mening at udfordre eleverne på, at det med en hierarkisk orden måske er særligt relevant i en religiøs sammenhæng, hvor der er en klar hierarkisk forskel på Gud og mennesket.

VIDEOKLIP: TRO MOD AUTORITETER

Klipppet er et lille forsøg, som MetroXpress har lavet, hvor de forsøger at vise, hvordan danskere reagerer, hvis der kommer en påstået autoritet og kræver noget umiddelbart urimeligt af dem. Det kan fungere som en god samtalestarter til, hvad der gør, at vi lytter til en autoritet.

VIDEO MED 3-ÅRIG

Denne video er mest en humoristisk vinkel på temaet. Den sætter det på spidsen, at vores forældre ikke længere nødvendigvis er en særlig stærk autoritet. Selv ikke over for ret små børn. Denne 3-årige dreng har i hvert fald en klar holdning til, hvorvidt hans mor har autoritet over for

ham. Lad eleverne overveje følgende spørgsmål: Hvorfor tror I, at drengen ikke ser sin mor som autoritet?

HVEM ER DET GODT AT LYTTE TIL?

Som afrunding på timen kan det være godt at sætte begrebet konkret ind i elevens hverdag. En autoritet er altså en, der får lov til at bestemme over mine tanker og handlinger. Ét af de steder, hvor det i høj grad bliver praktiseret, er på Youtube, hvor utallige youtubere i praksis er autoriteter for mange unge. Det er et område, hvor der hele tiden dukker nye personligheder op, men en mulighed er at se et kort klip med f.eks. Alexander Husum og tale om, hvordan han kan være en autoritet, og hvilke konsekvenser det har at lade youtubere være autoriteter i ens liv.

Lektion 2

Bibelsteder om autoritet

OPSAMLING FRA SIDST

Begynd gerne timen med at opsummere fra sidst. Hvad er en autoritet, og hvilke autoriteter møder vi i vores hverdag?

HVAD SIGER BIBELEN OM AUTORITETER?

For at eleverne selv kommer i gang med at arbejde med nogle bibeltekster om autoritet, skal de lave et gruppearbejde med udvalgte tekster. Grupperne får forskellige tekster, der giver nogle indspark på temaet om autoriteter. Det kunne være følgende:

- Matt 22,15-22 (om Guds og kejserens)
- ApG 4,13-22 (at adlyde Gud mere end mennesker)
- Ef 6,1-9 (om forholdet til forældre og arbejdsgivere)
- Matt 15,1-9 (om ikke at nedprioritere pligten over for forældrene)
- Rom 13,1-7 (om at adlyde øvrigheden)
- 1 Tim 2,1-4 (at bede for øvrigheden)
- Joh 16,1-4 (når en øvrighed bliver antikristelig)

Når grupperne har talt om spørgsmålene, der står på sliden, laves der nye større grupper med et medlem fra hver af de tidligere grupper, så alle tekster er repræsenteret i de nye grupper. Her skal alle på skift give en kort præsentation af deres tekst for resten af gruppen. Slut gerne af med at lave en fælles opsamling, hvor eleverne kan spørge ind til ting i teksten, de ikke synes gav mening, eller som overraskede dem.

GUDSBILLEDETS BETYDNING

Vores syn på Gud som autoritet hænger nøje sammen med vores generelle gudsbillede, jf. definitionen af autoritet. Det er altså afgørende, at vi overvejer, hvilket billede vi har af Gud. Men det er også relevant at undersøge, hvilket billede Bibelen grundlæggende giver af Gud, også som autoritet. Billedet på sliden kan være med til at åbne for en klassesamtale om, hvilket billede af Gud eleverne selv har, og hvilken betydning det får i forhold til at se ham som en autoritet.

GUD SOM AUTORITET

Bibelens tale om Gud som en autoritet hænger nøje sammen med den skaberorden, der kommer til udtryk, både i skabelsesberetningen og igennem hele den bibelske fortælling. Her bliver det

tydeligt, at mennesket er skabt til at have en Gud over os og medmennesker ved siden af. Det er sådan livet giver allerbedst mening, og det er faktisk der, det gode liv findes.

Lektion 3

Forældre som autoritet

DET FJERDE BUD: DU SKAL ÆRE DIN MOR OG DIN FAR

Læs det fjerde bud sammen med klassen. Tal evt. først om, hvordan vi grundlæggende skal forstå de 10 bud, og hvad de kan huske om de forskellige bud.

HVAD SKAL DET BETYDE?

Det fjerde bud er måske det bud, der er mest konkret for eleverne at forholde sig til, da de alle har forældre. Samtidig kan det også være et af de sværeste. For hvad betyder det så egentlig i praksis? Del eleverne ud i grupper á 3-4 personer. Gruppen skal lave en lille dramatisering af to episoder mellem et barn og dets forældre. I den ene episode skal barnet ære sin mor og far, mens barnet i den anden episode ikke skal ære sin far og mor. Lad grupperne vise episoderne for hinanden. På denne måde bliver det forhåbentlig mere konkret, hvad det vil sige at ære sin far og mor.

LUTHERS FORKLARING FRA DEN LILLE KATEKISMUS

En anden person, der har forsøgt at forklare, hvad buddet betyder, er Martin Luther. Læs hans forklaring fra Den Lille Katekismus sammen med klassen (citatet på sliden er fra Katekismus Updated) og tal om, hvad de lægger mærke til i hans udlægning. Bed gerne eleverne om at give konkrete eksempler på, hvornår de kan se ned på deres forældre, gøre dem vrede, elske dem, vise dem respekt, og adlyde dem. Jo flere hverdagseksempler, der kan komme i spil jo bedre. Det er også oplagt at drage paralleller til de små skuespil, de lige har vist.

SKAL KRISTNE BØRN VÆRE BEDRE BØRN END IKKE-KRISTNE?

Slut timen af med at give eleverne ovenstående spørgsmål som en udfordring til en snak med sidemanden.

Lektion 4

Bibelen som autoritet

BIBELEN SOM AUTORITET

Begynd timen med at tale med eleverne om, hvad de umiddelbart tænker, når de hører, at Bibelen kan være en autoritet. Hvordan kan det helt konkret se ud? I modsætning til det tidligere, er det nu ikke en person, men en bog, der er tale om. Hvilken betydning får det i praksis?

BILLEDET MED SEJLRENDEN

Et naturligt spørgsmål i denne sammenhæng er, hvordan vi skal forholde os til Bibelen som autoritet, når kristne forstår og læser Bibelen på forskellige måder. Vi kommer ikke uden om fortolkningens vigtige betydning, da Bibelen ikke er et opslagsværk, der har direkte svar på alle spørgsmål. Som illustration til denne problematik kan du vise eleverne billedet med sejltrengen og tale om, hvordan Gud ikke giver alle svar direkte. Han har ladet nogle ting stå mere åbne for os mennesker, men vi står stadig til ansvar over for Gud og vores medmennesker. Bibelen som autoritet fungerer på mange måder som nogle bøjler, der angiver nogle grænser for en sejltreng, hvor vi mennesker kan vælge forskellige ruter indenfor. Det kan altså godt være en autoritet, selvom der ikke er klare svar om alle spørgsmål.

SKOLENS FORMÅL

Som underviser på en kristen friskole kan det give rigtig god mening at se på skolens syn på Bibelen, som det fremgår af skolens grundlag og vedtægter. Dette materiale er lavet med afsæt i Jakobskolens formulering, så det er den, der er taget med på sliden. Tal med eleverne om, hvad de synes om deres skoles formulering.

ABSOLUT AUTORITET

Begrebet absolut autoritet er på mange måder uden egentligt indhold i en tid, der er så gennemsyret af relativisme. Det er derfor vigtigt at bruge god tid på at tale om en sådan formulering. Absolut autoritet betyder jo, at der aldrig kan komme noget over eller på siden af denne autoritet. Det er en meget definitiv forståelse af Bibelen. Tal med eleverne om følgende spørgsmål: Hvornår er noget en absolut autoritet? Hvordan kan Bibelen få og have absolut autoritet? Hvad kræver det for at noget kan bære at være absolut autoritet?

GRUPPEARBEJDE

Inddel eleverne i grupper á 3-4 personer og lad dem snakke sammen om spørgsmålene på sliden. Det kan være lidt svært for eleverne, men giv dem gerne udfordringen. Sørg hele tiden for, at de bliver udfordret til at forholde sig til, hvad det helt konkret betyder i praksis? I hvilke situationer kan man bruge Bibelen som autoritet og hvordan?

Lektion 5

Myndighederne som autoritet

KONKRETE MYNDIGHEDER

Begynd timen med en samtale i plenum om, hvilke konkrete myndigheder eleverne kender og evt. møder i deres hverdag, og hvilken autoritet de har. Tal særligt om politiet og landets love. Hvilken konkret autoritet har de to ting? Hvordan ser deres autoritet ud i praksis?

CITAT AF PETER OG JOHANNES

Vis citatet fra Apostlenes Gerninger, som eleverne mødte i anden lektion. Lad dem tale med deres sidemakker om, hvad det egentlig betyder? Er der nogle grænseflader? Kan de komme med nogle konkrete eksempler, hvor det kan være aktuelt?

MYNDIGHEDERNES AUTORITET

På trods af Peters og Johannes' udsagn, så er der steder i Bibelen, hvor der tales meget kraftigt om vigtigheden af myndighedernes autoritet. Det sker fx i Romerbrevet kapitel 7. Her bliver det tydeligt, at der for Paulus er en sammenhæng mellem Guds autoritet og myndighedernes autoritet. Det at have Gud som autoritet får altså stor betydning for, hvordan man skal se på myndighederne og deres autoritet. Læs versene sammen med eleverne og lad dem så arbejde i grupper á 3-4 personer. Grupperne skal arbejde med de spørgsmål, der står på sliden.

SORT ARBEJDE

Det er ikke kun myndighederne, der kan lave fejl og dermed ikke lever op til den autoritet, de har fået. Nogle gange er det mig som borger, der ikke ønsker at følge de regler og love, som er fastsat af myndighederne, selvom de er gode. Et område, der kan være udfordrende, er sort arbejde. Tal først med eleverne om, hvad sort arbejde er: Hvad er reglerne? Hvorfor vælger folk alligevel at arbejde sort? Hvilke konsekvenser kan det få?

Når I har snakket sammen om det, kan I se videoen fra sliden, hvor nogle unge bliver spurgt om, hvordan de konkret ville forholde sig til sort arbejde. Giv eleverne mulighed for at give udtryk for, hvad de tænker om personernes svar.

KLASSEDEBAT

Del klassen op i to hold. Halvdelen af klassen skal komme med gode argumenter for, at det er i orden at arbejde sort. Den anden halvdel skal finde gode argumenter imod sort arbejde. Lad dem gerne bruge computere, så de kan finde frem til nogle konkrete tal på området. Slut af med at lave

en paneldebat mellem to elever fra hver gruppe, hvor klassen også får mulighed for at stille uddybende spørgsmål.

Lektion 6

Opsamling

DEFINITION AF AUTORITET

Læs definitionen sammen med eleverne igen ligesom i første lektion. Tal med eleverne om, hvad de tænker om definitionen nu. Er der nogle nye ting, de kommer til at tænke på? Find evt. også den liste med autoriteter i hverdagen frem, som I lavede, og tal om, hvorvidt den stadig er fyldestgørende.

DÅRLIGE AUTORITETER

Tag en snak i plenum om, hvordan en autoritet kan komme til at bruge sin position på en negativ måde. Tag gerne udgangspunkt i definitionens fokus på hierarki og på anerkendelse for en særlig værdighed.

UDDRAG FRA "TIL RETTE VEDKOMMENDE"

I 2018 udkom bogen: "Til rette vedkommende", der er skrevet af en pige, der er vokset op i et religiøst miljø i Danmark, men senere har taget afstand fra det hele, da hun oplevede en meget negativ udøvelse af autoriteten både i kirken og i familien. Et uddrag fra bogen er vedlagt dette materiale. Lad eleverne læse uddraget og efterfølgende tale sammen om spørgsmålene på sliden.

HVAD KENDETEGNER EN GOD AUTORITET?

Lad eleverne komme med eksempler på, hvordan en god autoritet agerer i forskellige situationer. Hvis de har brug for, at det bliver mere konkret, så bed dem om at komme med eksempler på, hvornår forældre, politikere, politi osv. udøver deres autoritet på en god måde.